

ТРУБЕНКО І. А.

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

ХУДОЖНЯ МЕТОНІМІЯ ТА ЇЇ РІЗНОВИДИ У ПРОЗІ АНГЛІЙСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ

У статті йдеться про функціонування художніх метонімії як концептуально й вербально значущих одиниць у творах англійського модернізму в аспекті когнітивної поетики. Виокремлення різних типів метонімії у прозі В. Вулф і Д. Г. Лоуренса відбувається шляхом застосування контекстно-рівневої моделі актуалізації художньої метонімії в межах мікро-, макро- та мегаконтекстів.

Ключові слова: художня метонімія, контекстно-рівнева модель, мікро-, макро- та мегаконтексти, англійський модернізм.

В статье речь идет о функционировании художественных метонимий как концептуально и вербально значимых единиц в произведениях английского модернизма в аспекте когнитивной поэтики. Для выделения различных видов метонимий в прозе В. Вулф и Д. Г. Лоуренса используется контекстно-уровневая модель текстовой реализации, которая охватывает микро-, макро- и мегаконтексты.

Ключевые слова: художественная метонимия, контекстно-уровневая модель, микро-, макро-, мегаконтексты, английский модернизм.

This article focuses on the study of functioning of literary metonymies as conceptually and verbally relevant units in English modernist fiction viewed from a cognitive poetic perspective. The typology of literary metonymies in V. Woolf's and D. H. Lawrence's literary works has been presented with the use of context-level realization model of literary metonymy in micro-, macro- and megacontexts.

Key words: literary metonymy, context-level model, micro-, macro- and megacontext, English modernism.

Актуальність обраної теми визначається спрямованістю сучасних лінгвопоетологічних студій на розкриття ролі вербальної та концептуальної тропеїки в художньому дискурсі. Вивчення метонімії крізь призму когнітивної поетики є важливим для поглиблення уявлень про механізми породження художньої образності на відміну від образності, притаманної повсякденній свідомості, зокрема з огляду на той чи інший літературний напрям у межах певної лінгвокультури та з позицій індивідуально-авторського стилю.

Мета цієї статті полягає в уточненні змісту терміна “художня метонімія” з урахуванням новітніх когнітивних досліджень та виокремленні різних типів метонімії в прозі В. Вулф і Д. Г. Лоуренса.

Об’єктом дослідження є художні метонімії у творах В. Вулф та Д. Г. Лоуренса як представників англійського модернізму.

Предмет вивчення становлять художні метонімії, що є характерними для творів зазначених авторів з огляду на їх контекстну реалізацію.

Так, *художню метонімію* визначаємо як троп, що базується на операції заміщення, у результаті якої концептуальна сутність (джерело) забезпечує ментальний доступ до іншої концептуальної сутності (цілі) у рамках однієї концептосфери [1:21], є невід'ємною частиною художньої системи твору і мотивується контекстом. Це поняття у нашому дослідженні визначаємо із залученням трьох аспектів: 1) концептуального; 2) текстового; 3) контекстного.

Перший аспект стосується власне самого визначення концептуальної метонімії. Представники когнітивного підходу, зокрема Золтан Кевечеш, Джордж Лакофф у своїх працях явище художньої метонімії не розглядають і, відповідно, не визначають. Для них метонімія є одним з основних ментальних механізмів породження образності, передовсім образності, притаманної повсякденній свідомості [2:39], [3:3–5]. Серед різноманітних визначень метонімії в межах когнітивної парадигми найбільш доцільним для нашого дослідження є те, що було випрацьоване в рамках підходу, який в статті умовно позначено як *підхід двох концептосфер*. У контексті цього підходу метонімія визначається як така, у якій одна концептуальна сутність (джерело) забезпечує ментальний доступ до іншої концептуальної сутності (цілі) у рамках однієї концептосфери [1:21]. Тому, визначаючи поняття художньої метонімії, ми спираємось на вже усталене розуміння концептуальної метонімії, не змінюючи його.

Другий аспект пов'язаний із розумінням терміна “художня метонімія”, який вживається в деяких працях російських лінгвістів поряд із корелятивними термінами “поетична метонімія” [4:194] та “словесно-асоціативна метонімія” [5:112]. Проте в цих випадках метонімія розглядається як суто стилістичне явище, стилістичний прийом, а не явище текстової природи, як у нашому дослідженні.

Третій аспект охоплює контекстний підхід, який частково розглядався науковцями [6:9], [7:11–12], але не включався у визначення художньої метонімії й пов'язаний з реалізацією метонімії в мікро-, макро- та мегаконтекстах. *Мікроконтекст* обмежується словосполученням або реченням [8:34]. *Макроконтекст* охоплює

послідовність взаємопов'язаних спільною тематичною лінією речень чи надфразових єдностей [8:35]. *Мегаконтекст* втілюється в межах всього тексту або його окремих частин, якщо це твір великої прозової форми [9:35].

Прикладом реалізації художньої метонімії може слугувати оповідання Вірджинії “The New Dress” (Нова сукня). У цьому творі винесене в заголовок словосполучення метонімізується – ЧАСТИНА ОДЯГУ (сукня) замість СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ – не в останню чергу за рахунок багаторазового повторення слова *dress* (сукня). У творі обсягом 10 сторінок слово *dress* вживається 9 разів. Метонімізація заголовка відбувається в контексті всієї художньої системи оповідання. На початку твору образ плаття втілюється стилістично нейтральною лексичною одиницею *dress*. На вечірку до місис Деллоуей головна героїня Мейбл одягла нову сукню, яку замовила у знайомої кравчині.

Проте далі в оповіданні всі думки героїні пов'язані з її неоднозначним, переважно негативним, ставленням до сукні, викликаним побоюваннями стосовно того, що подумають про її одяг інші гості вечірки. Цей негативний образ – *hideous new dress* (огидна нова сукня), *yellow, idiotically old fashioned dress* (жовта безглузда старомодна сукня) – знаходить своє відображення і в подальшому розгортанні сюжету, підсилюючись уведенням емоційно забарвленого іменника *penance* (кара) як метафтонімічного корелята злочасної сукні, наприклад:

It was her own appalling inadequacy; her cowardice; her mean, water-sprinkled blood that dressed her [...] she dared not to look in the glass. She couldn't face the whole horror – the pale yellow, idiotically old-fashioned dress with its long skirt [...] It seemed to her that the yellow dress was a penance which she deserved [19:47–48].

Художня значущість метонімічного вживання іменника *dress*, замість позначення соціального статусу жінки, стає зрозумілішою в соціально-історичному контексті твору. Вірджинія Вулф критикувала сучасну соціальну систему за те, що жінок у ній оцінювали передовсім за їхнім зовнішнім виглядом [10:37]. Спогади про власне приниження, яке вона відчувала, коли критикували її одяг і зовнішність, стали для письменниці основою для створення

образу жовтого плаття як символу боягузтва в аналізованому оповіданні.

Специфіка побудови художнього тексту, що пов'язана з контекстуальною взаємодією мовних одиниць різного рангу [11:128] визначає особливості контекстної реалізації художньої метонімії. Виокремлення різних типів метонімії у нашому дослідженні здійснюється із застосуванням контекстно-рівневої моделі актуалізації метонімії, яка має свою специфіку в різних за обсягом контекстах. Розглянемо більш детально типологію художніх метонімії у фрагментах творів В. Вулф та Д. Г. Лоуренса, що охоплюють мікро-, макро- та мегаконтексти.

Типологія метонімії у зазначених контекстах творів В. Вулф і Д. Г. Лоуренса ґрунтується на концептуальному і семантичному критеріях. Концептуальний критерій стосується змісту концептосфер джерела, які беруть участь в метонімічному осмисленні відповідних референтів, та окреслення тих концептуальних складників, які задіяні в процесі метонімізації. Семантичний критерій передбачає класифікацію метонімії за доменом, або ділянкою досвіду, до якого тяжіє та чи інша метонімія.

Так, у змістовій побудові метонімії в мікроконтекстах цих авторів акцент ставиться на антропоцентричній природі цього явища. Метонімічному осмисленню підлягає людина та її внутрішній світ, що відбивається у використанні для характеристики персонажів *тілесних* метонімії, а в описі їх внутрішнього світу – *фізіологічних* метонімії. Серед концептуальних референтів художніх метонімії у їх мікроконтекстному вжитку в аналізованому корпусі матеріалу переважають концептосфери ВНУТРІШНІЙ СВІТ ЛЮДИНИ та ЛЮДИНА з її властивостями (див. табл. 1.1.).

Таблиця 1.1.

Кількісне змістове співвідношення художніх метонімії у мікроконтексті

зміст метонімії / обсяг контексту	референт	кількість актуалізацій	%	приклади
	ЛЮДИНА	200	57	<i>The voice had an extraordinary</i>

МІКРОКОНТЕКСТ				<i>sadness</i> (Woolf)
	ВНУТРІШНІЙ СВІТ ЛЮДИНИ	150	43	<i>Again I cried, turning to the class</i> (Lawrence)
ВСЬОГО		350	100	

Такі дані цілком підтверджують тенденцію англійського художнього модернізму до відображення людини як мірила всесвіту [12:5–12], [13:46].

Так, у мікроконтекстах аналізованих творів Д. Г. Лоуренса на тілесність метонімії, що стають художньо значущими за рахунок акцентуації важливих для твору рис персонажів, переважно вказує слово *blood* – *кров* на позначення характеру людини. Наприклад:

She had recognized the violent generosity of his blood, and the equally violent farouche shyness [20:543].

У наведеному текстовому фрагменті оповідання Д. Г. Лоуренса “Sun” (Сонце) метонімічна модель КРОВ (*blood*) замість ХАРАКТЕРУ ЛЮДИНИ оживлюється у своєму словесному вираженні завдяки частковому паралелізму словосполучень з епітетами *violent* (палкий, несамовитий) та *farouche* (дикий, відлюдькуватий), які характеризують одного з головних героїв роману як одночасно палкого, великодушного та до дивакуватості нерішучого. Саме палка натура та таке незвичайне поєднання суперечливих рис характеру молодого мексиканця привернули увагу героїні, яка, стомившись від життя у Європі, приїжджає до Мексики. Лише тут героїня стає посправжньому щасливою, переживаючи палке кохання. Акцентуація цих суперечливих рис персонажа, на нашу думку, пов’язана із зацікавленням Д. Г. Лоуренса міфологією та релігією стародавніх цивілізацій південноамериканських індіців. Для письменника саме індіці уособлювали пристрасну, сильну духом, таємничу націю, що жила у гармонії з природою [14:11] і на яку варто було б орієнтуватися.

У зображенні внутрішнього світу героїв в аналізованих мікроконтекстах творів В. Вулф та Д. Г. Лоуренса задіюються фізіологічні метонімії. Наведемо приклад контекстної реалізації

зазначеної метонімії у фрагменті роману Д. Г. Лоуренса “The Rainbow” (Веселка), де вона реалізується як самотійно, так і у поєднанні з метафорою:

Then he came at night, and she knitted her brows because of some endless contest between them [21:140].

У цьому уривку, де переживання головної героїні пов’язані з постійною боротьбою між нею і її чоловіком у подружньому житті, ключову роль відіграє метонімічна модель ФІЗІОЛОГІЧНІ ВИЯВИ ЕМОЦІЇ (вираз обличчя) замість ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ (переживання). Тло для реалізації цієї фізіологічної метонімії становить стерта метафора *knitted her brows* (людина, що супить брови внаслідок емоційного переживання – букв. “людина, що в’яже брови”).

У макроконтекстах аналізованих творів В. Вулф та Д. Г. Лоуренса, на відміну від мікро контекстів, увага акцентується на зовнішньому світі людини і її соціальному статусі (див. табл. 1.2.).

Таблиця 1.2.

Кількісне змістове співвідношення метонімії у макроконтексті

зміст метонімії / обсяг контексту	референт	кількість актуалізацій	%	приклади
МАКРОКОНТЕКСТ	ЗОВНІШНІЙ СВІТ ЛЮДИНИ	280	62	<i>The traffic respected it; vans were stopped (Woolf)</i>
	СОЦІАЛЬНИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ	170	38	<i>Every hat that passed, she would examine, and the cloak, and the dress (Woolf)</i>
ВСЬОГО		450	100	

Зовнішній світ людини та її соціальний статус у макроконтекстах творів В. Вулф і Д. Г. Лоуренса актуалізується за

допомогою *артефактних* та *урбаністичних* метонімії. Цікавість модерністів до навколишнього чи предметного світу людини, з одного боку, пов'язана з тим, що основним завданням письменника-модерніста вважалося розкриття відносин між людиною та її середовищем [15:39], переважно урбаністичним [12:21]. А з іншого боку, це визначалося особливою увагою модерністів до мистецтва та його впливом на модерністську прозу [15:36–37].

Прикладом реалізації артефактної метонімії може слугувати фрагмент роману В. Вулф “To the Lighthouse” (На маяк):

Ah, yes, he said holding his foot up for her to look at, they were first rate boots. Boots are among the chief curses of mankind, he said. “Bootmakers make it their business”, he exclaimed, “to cripple and torture the human foot.” They are also the most obstinate and perverse of mankind. It had taken him his best part of his youth to get boots made as they should be made [22:225].

У наведеному прикладі низка речень, об'єднаних спільною тематичною лінією надмірної уваги до матеріальних предметів, слугують контекстом реалізації метонімічної моделі АРТЕФАКТ (boots) замість РЕАЛЬНОСТІ. Завдяки повторюваності словесної метонімії та її зв'язаності з виразами *first rate* (першокласної якості) й *it had taken him his best part of his youth* (це забрало у нього найкращі роки юності) тематична лінія набула додаткового негативного забарвлення, завдяки якому людина зображується як поверхнева особа, яка занадто переймається зовнішнім виглядом предметів.

Урбаністичні метонімії в їх макроконтекстному вжитку актуалізуються за допомогою тематичної групи лексики на позначення різних сторін життя англійських міст, передовсім Лондону. Так, в основі текстового втілення образу британської столиці в романі В. Вулф “Mrs. Dalloway” (Місіс Деллоуей) лежить метонімічна модель ВУЛИЦЯ (*Bond Street*) замість МІСТА (Лондон), яка супроводжується характерним для стилістики В. Вулф і для модернізму в цілому нанизуванням окремих розрізнених вражень – окремих миттєвостей буття (прапорці, крамниці, перли у ювеліра, свіжа риба на льоду тощо), наприклад:

Bond Street fascinated her; Bond Street early in the morning in the season; its flags flying; its shops; no splash; no glitter; one roll of tweed

in the shop where her father had bought his suits for fifty years; a few pearls; salmon on the ice-block [23:40].

Урбаністична метонімія набуває художньої значущості у результаті її включення до одного з ключових мотивів творчості В. Вулф, пов'язаного з образом Лондону, що проходить крізь низку творів авторки [16:51]. Завдяки сполученню метонімії з дієсловом *fascinate* (зачаровувати) висвітлюється її додатковий смисл – обожнювання Лондону головною героїнею як вияв її любові до життя.

Поряд із зазначеними різновидами художня метонімія в мегаконтекстах аналізованих творів В. Вулф і Д. Г. Лоуренса має тенденцію до актуалізації як *мегаметонімія* та *художня деталь*. Мегаметонімія корелює з поняттям мегаметафори, яка виводиться з ланцюжка взаємопов'язаних моделей, що формують основні змістові лінії твору чи творів [17:111]. Мегаметонімія, як і мегаметафора, об'єктивується у повторенні ключових слів, на її формування скеровані всі вербалізовані й імпліковані елементи художнього тексту. Так, однією з ключових у романах Д. Г. Лоуренса “Lady Chatterley’s Lover” (Коханець леді Чаттерлей) і “Women in Love” (Закохані жінки) виступає *мегаметонімія* МЕХАНІЗАЦІЯ замість НЕЛЮДЯНОСТІ, яка актуалізується через сукупність взаємопов'язаних метонімічних моделей: ВУГІЛЬНІ ШАХТИ замість НАСЛІДКІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ та МАШИНИ замість ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ.

Наочним прикладом реалізації цієї мегаметонімії слугує наведений нижче фрагмент роману Д. Г. Лоуренса “Lady Chatterley’s Lover”, наприклад:

With the stoicism of the young she took in the utter, soulless ugliness of the coal-and-iron Midlands at a glance [...] she heard the rattle-rattle of the screens at the pit, the puff of the winding-engine, the clink-clink of shunting trucks [...] the people were as haggard, shapeless, and dreary as countryside [...] and the thresh-thresh of their hob-nailed pit boots as they trailed home in gangs on the asphalt from work, that was terrible and a bit mysterious [24:15–16].

У цьому уривку, де зображується негативний вплив наслідків роботи шахти на довкілля та робітників, актуалізується метонімічна модель ВУГІЛЬНА ШАХТА (pit) замість НАСЛІДКІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ. На руйнівний вплив роботи шахт на містечко Мідленд

вказує контекстуальна зв'язаність метонімії висловом *soulless ugliness* (бездушна огидність), а опорними елементами, що відбивають вплив шахт на людей є епітети *haggard* (виснажений) і *dreary* (похмурий).

У другому романі зазначеного автора “Women in Love” метонімічні моделі МАШИНА замість ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ та ВУГІЛЬНА ШАХТА замість НАСЛІДКІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ трансформуються у наведену вище метонімію за рахунок додаткової концептуальної складової – бездушність (*inhuman*), наприклад:

There was a new world, a new order, strict, terrible, inhuman, but satisfying its very destructiveness. The man were satisfied to belong to the great and wonderful machine, even whilst it destroys them [...] their hearts died inside them, but their souls were satisfied [25:266].

У цьому прикладі важливими контекстуальними елементами, що становлять підґрунтя для виведення метонімічної моделі МАШИНА замість ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ в поєднанні з ключовим словом *machine* (машина) виступають негативно забарвлені лексичні одиниці *terrible* (жахливий), *inhuman* (нелюдський) та *destructiveness* (руйнування, знищення). Так, індустріалізація Англії постає у цьому уривку як жахливий, бездушний світ, що руйнує людей. Саме кризь мегаметонімію переломлюється індивідуально-авторське бачення світу письменника: в епоху домінування машин і техніки Д. Г. Лоуренс виступає на захист людини і людяності, закликає до звільнення людської особистості від машинної цивілізації [16:73].

Прикладом трансформації метонімії в художню деталь у творах В. Вулф може слугувати роман “Orlando” (Орладно). Так, у контексті всього роману метонімічна модель ЧАСТИНА ТІЛА (*leg*) замість ЛЮДИНИ, що розосереджена у своїх актуалізаціях (див. табл. 1.3.), маніфестується художньою деталлю *the finest legs* (найгарніші ноги), що набуває значущості внаслідок акцентуації важливої для роману зовнішньої риси персонажу – красивих ніг молодого Орландо.

Таблиця 1.3.

Текстова реалізація метонімії як художньої деталі в романі “Orlando”

художня деталь реалізація в тексті	приклади	сторінка

the finest legs	<i>a pair of the shapeliest legs;</i>	56
	<i>amorous ladies sighed, that such a pair of legs should leave the country; to the memory of a leg</i>	57 61
	<i>her legs were among her chiefest beauty</i>	77

З таблиці видно, що статус метонімії як художньої деталі в романі підкріплюється за рахунок повторення ключового слова *legs* (ноги) у поєднанні з тематично поєднаною лексикою, яка відсилає нас до цієї деталі: *the finest legs* (найгарніші ноги), *the shapeliest legs* (самі стрункі ноги), *a pair of legs ladies sighed* (ноги, за якими зітхали леді), *legs were among beauty* (ноги як вияв краси).

З одного боку, виокремлення цієї риси є важливим елементом характерологічної системи твору. Саме гарні ноги героя в контексті роману є виявом його прихованої жіночності. З другого боку, таке змістове навантаження метонімічної деталі стає зрозумілішим із залученням біографічних даних авторки. Так, натхненням для створення образу Орландо стала близька подруга Вірджинія Вулф, яка походила з дворянської сім'ї і з якою вона мала інтимні стосунки – Віта Стоквелл-Вест. Віта була смуглявою, привабливою, пристрасною, розумною жінкою з красивими ногами [18:485]. Саме ця риса зовнішності персонажу актуалізується в романі, у середині якого герой Орландо перетворюється на жінку.

Отже, аналіз художніх метонімії дозволив простежити закономірності щодо їх вживання у мікро, макро-, та мегаконтекстах творів В. Вулф і Д. Г. Лоуренса як представників англійського модернізму. У проаналізованих творах обох авторів художні метонімії об'єктивують такі концепти, як ЛЮДИНА, ЇЇ ВНУТРІШНІЙ І ЗОВНІШНІЙ СВІТИ, що свідчить про антропоцентризм англійського модернізму. При цьому художні метонімії виступають як тілесні, фізіологічні, артефактні та урбаністичні. **Перспективним** видається

дослідження механізмів функціонування художньої метафтонімії та аналіз реалізації цього явища у дискурсах різних типів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Kucvceses Z.* Towards a theory of metonymy / Zoltan Kucvceses, Gьnter Radden // Metonymy in Language and Thought / ed. by Klaus-Uwe Panther and Gьnter Radden. – Hamburg : Hamburg University Press, 1999. – P. 17 – 59. 2. *Kucvceses Z.* Metonymy: Developing a cognitive linguistic view / Zoltan Kucvceses, Gьnter Radden // Cognitive Linguistics. – 1998. – Vol. 5, № 3. – P. 37–77. 3. *Lakoff G.* Metaphors We Live By / George Lakoff, Mark Johnson. – Chicago and London : Chicago University Press, 1980. – 242 p. 4. *Иванова Н. Н.* Метонимия // Очерки истории языка русской поэзии XX века. Тропы в индивидуальном стиле и поэтическом языке. – М. : Наука, 1995. – С. 191–255. 5. *Некрасова Е. А.* Метонимический перенос в связи с некоторыми проблемами лингвистической поэтики // Слово в русской советской поэзии / Отв. ред. В. П. Григорьев. – М. : Наука, 1975. – С. 111–131. 6. *Араратян М. Г.* Лингвистическая природа и стилистические функции метонимии (на материале английского языка) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.04 “Германские языки” / М. Г. Араратян. – М., 1974. – 19 с. 7. *Рябцева Э. Г.* Лингвистическая природа и стилистические функции метонимии (на материале английского языка) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.04 “Германские языки” / Э. Г. Рябцева. – Л., 1973. – 15 с. 8. *Колшанский Г. В.* Контекстная семантика / Г. В. Колшанский. – М. : Изд-во “Наука”, 1980. – 149 с. 9. *Стилистика английского языка* : учебник [для студ. высших учеб. заведен.] / А. Н. Мороховский, О. П. Воробьева, Н. И. Лихошерст, З. В. Тимошенко. – К. : Выща школа, 1991. – 272 с. 10. *Baldwin D.* Virginia Woolf: A Study of the Short Fiction / Dean R. Baldwin. – Boston : TWAYNE PUBLISHERS, 2001. – 156 p. 11. *Арнольд И. В.* Стилистика. Современный английский язык : учебник [для студ. высших учеб. заведен.] / И. В. Арнольд. – М. : Наука, 2002. – 384 с. 12. *Childs P.* Modernism / Peter Childs. – New York : Routledge, 2008. – 234 p. 13. *Lodge D.* The Modes of Modern Writing / David Lodge. – L. : Edward Arnold Ltd, 1977. – 278 p. 14. *Муратова Я. Ю.* Д. Г. Лоуренс / Я. Ю. Муратова // The Princess and Other Short Stories. – М. : Цитадель, 2002. – С. 7–20. – (Литературный клуб). 15. *Аникин Г. В.* Английский роман XX века : учебное пособие [для филол. спец.] / Г. В. Аникин, Н. П. Михальская. – М. : Высшая школа, 1982. – 192 с. 16. *Дудова Л. В.* Модернизм в зарубежной литературе : учеб. пособие по курсу "История зарубежной литературы XX века" / Дудова Л. В., Михальская Н. П., Трыков В. П. – 5-е изд. – М. : Флинта : Наука, 2004. – 240 с. 17. *Stockwell P.* Cognitive Poetics. – London and New York : Routledge, 2002. – 187 p. 18. *Lee H.* Virginia Woolf / Hermione Lee. – L. : VINTAGE BOOKS, 1996. – 892 p.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

19. *Woolf V.* A Haunted House and Other Short Stories / Virginia Woolf. – San Diego, etc. : Harvest Book, Harcourt, 1972. – 148 p. 20. *Lawrence D. H.* The Complete Short Stories / David Herbert Lawrence. – Vol. II. – NY. : Penguin Books, 1976. – P. 283–586. 21. *Lawrence D. H.* The Rainbow [novel] / David Herbert Lawrence. – L. : Wordsworth Classics, 2001. – 426 p. 22. *Woolf V.* To the Lighthouse [novel] / Virginia Woolf. – L. : Penguin Books, 1996. – 306 p. 23. *Woolf V.* Mrs. Dalloway and Essays / Virginia Woolf. – Moscow : Raduga Publishers, 1984. – 396 p. 24. *Lawrence D. H.* Lady Chatterley’s Lover [novel] / David Herbert Lawrence. – СПб. : Антология, КАРО, 2005. – 448 с. 25. *Lawrence D. H.* Women in Love [novel] / David Herbert Lawrence. – L. : Penguin Books, 1996. – 542 p. 26. *Woolf V.* Orlando [novel] / Virginia Woolf. – L. : Wordsworth Classics, 2003. – 166 p.